

ВІДДІЛ ОСВІТИ КРАСНОАРМІЙСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КРАСНОАРМІЙСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС

ПРОЕКТ

«ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ.

«Екологічний маршрут

«Поміж дивовижних дерев Донеччини»

(ВІРТУАЛЬНИЙ ЕКСКУРСІЙНИЙ МАРШРУТ

ДО КУРСУ «ДОНЕЧЧИНОЗНАВСТВО»)

МАТЕРІАЛ ПІДГОТУВАЛА ВЧИТЕЛЬ ГЕОГРАФІЇ

ШУМИНСЬКА ВІРА ОЛЕКСІВНА

М. КРАСНОАРМІЙСЬК

2010

Короткий опис екскурсійного маршруту

Актуальність проекту:

- у системі виховання підлітків велике значення має екологічна освіта, духовна зрілість, пізнавальна діяльність, розвиток самоврядування;
- саме на це спрямована програма вихідного дня, яка передбачає безпосереднє спілкування дітей з природою, проведення посильної природоохоронної роботи, застосування на ділі набутих під час тренінгів знань та умінь;
- участь у таких проектах запам'ятовується на все життя і часто стає поштовхом до активних дій, направлених на захист природи, пошукової краєзнавчої діяльності, прагнення оберігати і примножувати природу рідного краю, відчувати себе невід'ємною частиною оточуючого середовища Донбаської землі.

Місце проведення: лісосмуга поблизу балки Срібна (селище Петровського Красноармійського району Донецької області, межа Донецької та Дніпропетровської областей)

Конкретні справи, які будуть здійснені впродовж терміну реалізації проекту:

- навчання згідно програми розвитку особистості,
- зайнятість учнів в активітетах (краєзнавчий, першої долікарської допомоги, ігровий, умілі ручки) ;
- залучення усіх бажаючих до активної еколого - туристичної діяльності;
- екологічна очистка джерела та прилягаючої території території, вивіз сміття .

Очікувані результати:

- для реалізації програми екологічного десанту близько 25 підлітків будуть залучені до екологічної очистки лісу,
- виготовлення дерев'яного містка через струмок ;
- протягом дня діти готують їжу, прибирають за собою;
- створення учнями творчих звітів про результати виконаної роботи для висвітлення на батьківських зборах, ЗМІ, використання фото та відеоматеріалів під час вивчення курсу «Донеччинознавство» і т.д.

Джерела фінансування проекту: як некомерційна організація Дитячо-молодіжний клуб всі програми здійснює за рахунок спонсорів та батьків членів клубу, а також підприємств, на яких працюють батьки дітей.

Організації, які приймають участь у реалізації проекту:

Красноармійський навчально-виховний комплекс, Красноармійська міська громадська організація «Дитячо-молодіжний клуб «Едельвейс»

План реалізації проекту:

- День 1: приїзд групи, облаштування таборового містечка, прогулянка поблизу території табору, робота активітетів;
- День 2: екологічний десант по території, очистка Козацької криниці та джерела, виготовлення дерев'яного містка через струмок; вечірня гра «Знайди приз» (заздалегідь обговорюються правила гри з наставниками, «приз» ховають у той час, коли діти залучені в екологічному десанті);
- День 3: збір фотоматеріалів дивовижних дерев лісу, складання таборового містечка, прибирання території, від'їзд групи.

Висновок:

Під час багатоденних подорожей учні вчаться турбуватися про себе та власні речі, формувати мікрогрупи для забезпечення життєдіяльності у визначених певними обставинами умовах. Допомагають слабшим за себе, підтримують і контролюють не тільки один одного, а й своїх старших наставників і керівників. Під час такої позакласної роботи з краєзнавства у вчителів, кураторів і навіть батьків є можливість краще пізнати учнів, бо в невимушених ситуаціях глибше розкриваються нахили, прагнення дітей, їхній внутрішній світ.

Кожен учень – це невинний потік енергії, як позитивної, так і негативної. Наше завдання як старших наставників – якомога раніше знайти в кожній дитині позитивні риси, направити їх розвиток в потрібне русло, застосовуючи інноваційні технології, підбираючи більш сучасні форми і методи роботи, формуючи життєво важливі групи компетенцій. Така дитина, вихована у тісному спілкуванні з природою, її неповторністю і чарівністю, життєдайною силою та енергією, ніколи не зрадить свій край. Пізнаючи світ навколо себе, відчуваючи його кожною клітинкою свого тіла, неможливо причинити природі страждання. Відновлювати і зберігати матінку природу – ось пріоритетні напрямки діяльності свідомої особистості, випускника сучасної школи. Така особистість зможе усвідомлено орієнтуватися в соціально-економічних, суспільно-політичних і геоекологічних подіях у державі і світі, зайняти активну громадянську позицію, осмислено будувати майбутнє.

Важливим кроком для плідної співпраці стало створення сприятливих умов для розкриття учнівських здібностей. На початковому етапі важливу роль відіграв власний приклад учителів-наставників, їх зацікавленість, компетентність – аспекти, без яких важко сформувати мотиваційну сферу школярів, а також усвідомлення ними того, що навчання - це нелегка праця, яка вимагає багатьох спеціальних навичок, чимало сили волі, без чого неможливо досягти успіху.

Список використаної літератури

Література для керівника групи (учителя):

1. Алешин В.М. Карта в спортивном ориентировании.-М.: Физкультура и спорт, 1983.
2. Алешин В.М., Серебренников А.В. Туристская топография.- М.: 1985
3. Вахлис К.И. Спутник туриста.-К.: Здоровье, 1991.
4. Воронов Ю.С., Николин М.В., Малахова Г.Ю. Методика обучения юных ориентировщиков технико-тактическим действиям и навыкам: Учебное пособие.-Смоленск, 1998.
5. Ганьшин В.И. Простейшие измерения на местности.- М.: «Недра», 1983.
6. Демчишин А.П. Рухливі і спортивні ігри в школі.- К.: Освіта, 1992.
7. Єдина спортивна класифікація України 1997-200р.р.
8. Кодыш Э.Н. Соревнования туристов. - М.: Физкультура и спорт, 1990.
9. Кон И.С. Психология ранней юности.- М.: 1991.
- 10.Костриця М.Ю., Обозний В.В. Шкільна краєзнавчо-туристична робота.-К.: Вища школа. 1995.
- 11.Корнеев В.П. Рідний край. Рідна школа.-1993-№2.-с.41.
- 12.Крачило М.П. Організація роботи з географічного краєзнавства і туризму.- К.: УМК ВО, 1988.-с.35-74.
- 13.Константинов Ю.С. Туристические соревнования учащихся.- М.ЦДЮТТур, 1995.
- 14.Коструб А.А. Медицинский справочник туриста.- М.: Профиздат, 1987.
- 15.Куликов В.М., Константинов Ю.С. Топография и ориентирование в туристическом путешествии.- М.: ЦДЮТур, 1997
- 16.Линчевский Э.Э. Психологический климат туристической группы.- М. ; 1981.
- 17.Маринич О.М. Україна: історико-географічні краї. Краєзнавство.-1993. №1.С.8-12.
- 18.Маринов Б. Проблемы безопасности в горах.-М.; 1981.
- 19.Максимова Н.Ю. Психологический аспект профилактики алкоголизма и наркомании подростков.- К.; 1995.
- 20.Морозов С.М. Методы психологических исследований личности учащихся.- К.: 1992.
- 21.Новосельский В.Ф. Азбука физического закалывания детей.- К.: Здоровье, 1991.
- 22.Омельченко Л.П., Омельченко О.П. Здоров'ятворча педагогіка.-Х.: «Основа», 2008.
- 23.Правила проведення туристських подорожей з учнівською молоддю України. (наказ МО України № 237 від 24.03.2006 р.).
- 24.Попчиковский В.Ю. Организация и проведение туристических походов.-М.: Профиздат, 1987.
- 25.Спутник туриста.Сост. К.И. Лукоянов.-М.-Физкультура и спорт, 1986.
- 26.Сидельников А.П. Психологические основы отношений школьников к природе.-М.: 1989.
- 27.Снаряжения для горного туризма.-М.: Профиздат, 1987.
- 28.Туристические спортивные маршруты. Сост. В.Ю. Попчиковский.-М.- Профиздат, 1989.

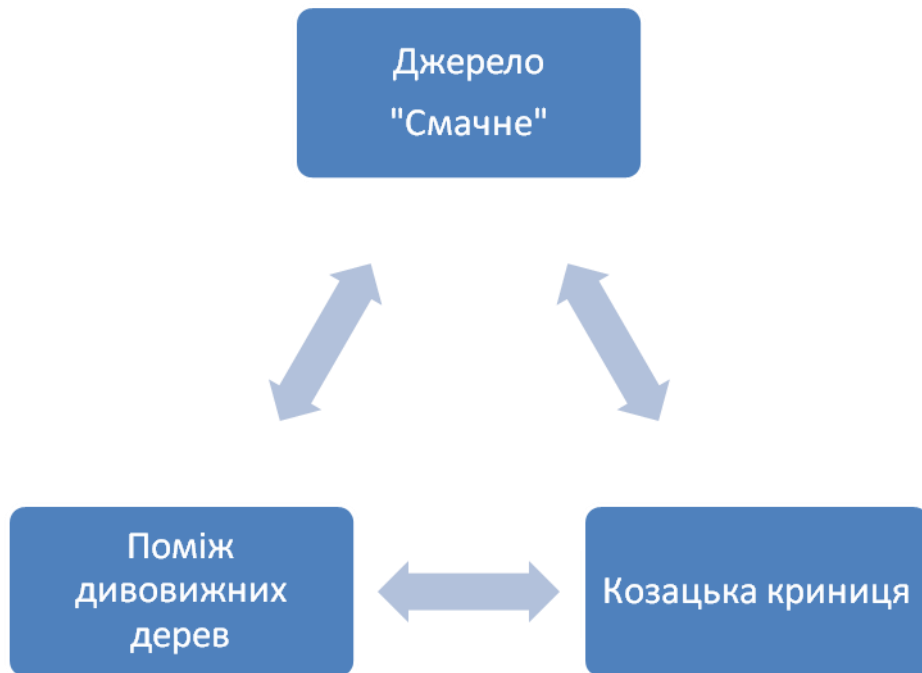
29. Уховский Ф.С. Уроки ориентирования.-М.: ЦДЮТур, 1996.
30. Цимбал Н.М., Берегова О.Д. Практикум з валеології. Основи долікарської допомоги. Т.: -Навч.книга-Богдан, 2007.
31. Цимбал Н.М., Ільницький В.І. Основи медичних знань туриста.- Т.: -Навч.книга-Богдан, 2007.
32. Шальков Ю.Л. Здоровье туриста.-М.:1987.
33. Шимановский В.Ф., Ганопольский В.Й., Лукоянов П.И. Питание в туристическом путешествии.-М.: Профиздат, 1986.
34. Штюрмер Ю.А. Краткий справочник туриста.- М.: Профиздат, 1985.
35. Штюрмер Ю.А. Опасности в туризме, мнимые и действительные.- М.: Физкультура и спорт, 1983.
36. Шуль Я.М. Етика на кожен день –Т.: «Астон»,2004.
37. Энциклопедический словарь юного гнографа-краеведа. Сост. Карпов Г.В.- М.: Педагогика, 1881.

Література для учнів:

1. Буляшив Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях.-К.: 1992.
2. Атлас мира.-Х.: Книжный клуб, 2007.
3. Долженко Г.П. История туризма в дореволюционной России и СССР.- Ростов6 Изд-во Ростов. Ун-тв,1988.
4. Етнографія України: навчальний посібник, за ред.Марчука С.А..-Львів: Світ, 1994.
5. Энциклопедия чудес природы. Перевод с английского изд-во «Издательский дом Ридерз Дайджест», 2000.
6. Иллюстрированный атлас мира. - Италия, 2003.
7. Історія біосфери Землі.-К.: «Заповіт», 2000.
8. Історія географічних відкриттів. Дослідження материків.-К.: «Павлін», 2005.
9. Иллюстрированная энциклопедия для детей. Под ред. Клэр Астон.-Харьков, Белгород, «Книжный клуб», 2008.
10. Легенди КП (опис символів) К.: 2001.
11. Левин А. Краткий саочитель работы на компьютере.-К.:2007.
12. Лістратенко Н.В. Україна. Книга фактів.-Харків, «Книжковий клуб», 2006.
13. Моя Украина. Иллюстрированная энциклопедия для детей.- Харьков.- «Ранок». «Веста», 2006.
14. Сиротенко А., Чернов Б., Плахута В. Географія України.-К.: Освіта, 1996.
15. Туристичні карти-атласи: Красноармійськ, Донецька область, Карпати, Крим та інші.

Карта маршруту

(віртуальна)

Робочі активітети як проміжні зупинки:

Краєзнавчий

**Першої долікарської
ДОПОМОГИ**

Ігровий

Умілі ручки

Джерело «Смачне»

(зупинка перша)

Думка про відновлення джерела «Смачне» виникла під час туристичних подорожей до с. Красне, с. Никанорівка, смт Шевченко. Саме тоді група старшокласників, об'єднаних спільною ідеєю, розпочала роботу над проектом відновлення життєдіяльності джерела. Тема даного проекту являється актуальною не тільки для учнів та членів Дитячо-молодіжного клубу «Едельвейс», а й для жителів оточуючих сіл. В масштабі держави цю проблему можна асоціювати з проблемами малих рік.

Історично це джерело мало не тільки естетичне значення для жителів, а й практично-побутове, адже жителі селищ використовували його воду як для пиття так і для господарських цілей.

Пропонуємо переглянути відеоролик про минулий стан джерела (при перегляді ведеться коментар). Джерело втратило свій первозданний вигляд, територія навколо стала заростати бур'янами, а власники садиб, які знаходилися поруч, стали виносити сміття, тим самим забруднюючи територію навкруги.

Метою проекту є реалізація дослідницько-творчого потенціалу школярів:

- визначення ролі джерела в житті населення селища;
- пошук можливостей його благоустрою та реконструкції;
- привернення уваги до існуючої проблеми і отримання допомоги в її вирішенні.

Перед групою були поставлені такі задачі:

1. Навчитися самостійному пошуку необхідної інформації.
2. Навчитися аналізу і оцінці власних творчих і ділових можливостей.
3. Розвивати почуття відповідальності за отримане доручення.
4. Аналізувати екологічну проблему по даній темі проекту.
5. Створити і трансформувати карту джерела і прилеглої території.
6. Сформувані думку про бережне відношення до рідного краю, оточуючого середовища.
7. Стимулювати зацікавлених учнів у розвитку шкільного самоврядування за рахунок участі в реалізації проекту.

8. Розвиток навичок самостійної, дослідницької і творчої діяльності.

Проект охоплював такі предмети шкільного курсу як історія, географія, економіка. Математика, інформатика, соціологія. Тому вирішили створити шість експертних групи: історики, соціологи, екологи, економісти, архітектори, комп'ютерні генії.

Історики зібрали інформацію про виникнення джерела, його значення для жителів селища, зустрівалися зі старожилами.

Соціологи провели соціологічне опитування, анкетування, проаналізували отриманий матеріал, розповсюдили листівки по селищу із закликом зберегти джерело.

Екологи провели дослідження хімічного складу води, ґрунту, обробили результати досліджень. Вода джерела дійсно містить мінеральні речовини і дійсно може бути пари годною для споживання.

Комп'ютерні генії створили макети джерела і навколишніх територій, приготували комп'ютерну презентацію проекту.

Архітектори консультуються з учителями трудового навчання, малювання щодо створення макету джерела.

Економісти складають смету по благоустрою і реконструкції джерела, працюють з довідковим матеріалом, прорахували бюджет проекту:

№ п/п	види витрат	максимальна сума, грн	мінімальна сума, грн	для проведення яких заходів необхідні ці кошти
1.	папір	55	50	листівки
2.	дошки	200	200	навіс
3.	гвіздки	40	40	лавочки, навіс
4.	щебінь	1000	1000	благоустрій доріжки
5.	Стовпи для лавочок	400	400	лавочки
6.	навіс для джерела	400	400	навіс
	Всього	2095	2090	

При розробці бюджету проекту учні ознайомилися з ринковими цінами.

На основі зібраних даних було запропоновано такий графік реалізації проекту:

- 1.Круглий стіл «Розробка проекту».
- 2.Збирання інформації «Історія виникнення джерела і його значення для жителів селища».
- 3.Соціологічне опитування жителів селища.
- 4.Дослідження екологічного стану джерела.
- 5.Оформлення і розповсюдження листівок «Озирнись навкруги!».
- 6.Прибирання і благоустрій прилеглої території.
- 7.Виготовлення макету джерела (креслярсько-архітектурне оформлення).
- 8.Комп'ютерна презентація і захист проекту.
- 9.Реалізація проекту в життя.

Але реалізація проекту неможлива без певної фінансової допомоги. Тому керівниками Дитячо-молодіжного клубу «Едельвейс» було прийнято рішення звернутися за допомогою до мера міста Красноармійськ з проханням про надання допомоги у проблемі благоустрою джерела. Рішення було прийнято позитивно.

Усі ми - діти Природи. І з раннього віку людина повинна пізнавати її і неодмінно навчитися любити її, оберігати, розумно користуватися. Бути відновлювальною, а не пагубною частиною природи.

Журчить стрімко тоненька цівочка, біжить яром, петляючи поблизу дороги. Узимку і влітку, весною і восени – цілий рік, не зупиняючись б'є з-під землі живильний природний ключ.

«Козацька криниця» (зупинка друга)

Живемо ми у вік прогресу,
Наука розвивається із кожним днем.
А техніка і технології сучасні
Змінили виробництво й психологію людей.
Впровадилися у життя нові здобутки,
Створились центри і конструкторські бюро...
Але ми впевнені – не зможемо сьогодні жити,
Не знаючи історію народу свого.

Їдуть козаки степом, а навколо спека стоїть, коні ледве-ледве ноги переставляють. Сонце пече. Спека. Так хочеться знайти притулок у тіні дерев, припасти потрісканими губами до вологої прохолоди підземного джерела... Ось і тінь поміж дерев. Коні ніби відчули подих свіжої водиці, здійняли голови, розвіваючи по вітру свої коричневі коси. Кілька хвилин – і живильна волога уже тече по перепаленим сонцем тілам. Яка насолода, яка блаженна благодать!..

Проїшли століття... Відгрімилі у віках славетні подвиги війська козацького. Але зберігає події тих славетних часів невгамовна Козацька криниця. Б'є прохолодним ключем, запрошуючи зупинитися і скуштувати цілющої води кожного перехожого. Ніхто не може згадати або пояснити походження її. Складається враження, що це на багаточисленні прохання козаків Бог змилювався і відкрив на людські очі підземні водні запаси. Здається, що джерело було на цьому місці завжди, і дай, Боже, ще довго буде дарувати насолоду перехожим.

Благоустрій території поблизу Козацької криниці

Заготовка сухого дерева для виготовлення містка та лавочок

Прогулянка поміж дивовижних дерев (численні зупинки по Стежині Чудес)

Колись дуже давно забрів один мандрівник у незвичайний ліс. На перший погляд місцевість здавалася йому дуже звичайною: височенні дерева, непролазні хащі вздовж тоненької стежини. Довго бродив чоловік поміж дерев, аж доки втома не змусила його зупинитися і перепочити. Присів чоловік вздовж стежини, озирається навкруги, роздивляється.

- Дуже цікаво! – промовив сам до себе, підвівся, став на стежку. Подивився по сторонам і сказав:
- Один ліс, а по два різні боки *зійшлися листяні і хвойні*.

І дійсно: лісова стежина розділяла два різних війська – військо листяних дерев і військо хвойних дерев.

Помилувався чоловік і пішов собі далі. Йде, роздивляється. Зупинившись поблизу березової галявини, довго розглядав дерева, які росли поруч одне одного.

- Щось вони мені нагадують... Ну так, звісно ж... *Пальці велетня!* - крикнув він, радіючись, що розгледів поміж п'яти гілок ніби-то велетенську руку, а поруч неї ще одну.

І дійсно: з-під землі проросли високі березові гілочки, які дуже чітко нагадували велетенські білі «пальці».

Пішов чоловік далі. Іде, милується природою, роздивляється. Знову зупинився.

- На що ж це схоже? Зараз подумаю...

Постояв, поміркував.

- Ну звісно ж – *клітка лісовика!* – радісно крикнув мандрівник. Підійшов ближче. На узбіччі дороги росла стара сосна. За багато років дощі та зливи своєю водою дуже вимили пісок у тому місці, де дерево проростало з-під землі. Коріння його оголилося, але міцно трималося вглибині. Підлізши під корені, можна уявити себе у клітці.

Перепочив чоловік та й пішов собі далі. Знову роздивляється навкруги.

- А ця сосна дуже нагадує квартиру на вікні.
Сосна і справді нагадувала віконну

квартирку.

- А ця хаща нагадує мені велетенську їдальню. Скраю ростуть *дерева-виделки*, а там, трохи далі, *дерева-зубочистки*. Дуже схоже на їдальню лісового велетня.

- Які ще цікаві дерева я тут знайду? – подумав чоловік і пішов далі.
- А це дерево нагадує *вибух* – багато диму і нічого живого навкруги!

- А далі нас зустрічає *голова Горгони!* Повипускала своїх зміїв навкруги. Неможливо підійти до неї! Може, підкажеш дорогу додому?

-

Постояв чоловік, помилувався, та й пішов далі. Аж дивиться – а тут уже і на околицю вийшов. Побачив *дерево-гойдалку*, покатався, посміхнувся та й пішов собі додому.

Ось і розповідь наша скінчилася. А ви знаходили самі якісь цікаві дерева ?
Поділіться!